

23 sz. Székelyhídi ref. egyház-párochialis könyvtára

Az Érmelléki Református
Egyházmegye 1911 évi
Október hó 4-ik napján
Székelyhidon tartott
rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE

.....
Gottlieb József
könyv- és
nyomdája
Székelyhid.

Az Érmelléki Református
Egyházmegye 1911 évi
Október hó 4-ik napján
Székelyhidon tartott
rendes közgyűlésének

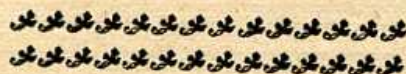
JEGYZŐKÖNYVE.

.....
Gottlieb József
könyvnyomdája .
Székelyhid.

AZ ÉRMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
1911 évi október hó 4-ik napján Székelyhidon tartott
rendes közgyűlésének

Jegyzőkönyve.

JELLEN VOLTAK :

Marjay Péter esperes és *Konrád László* világi tanácsbíró, egyházmegyei gondnok-helyettes elnöklete alatt.

b) Tanácsbírák :

Egyházi részről:

Szathmáry Sándor
Bányai László
Fazekas Imre
Végh József
Takács Zsigmond

Világi részről:

Konrád László, mint h. elnök
Fráter Zoltán
Dobozy Kálmán
Magyary Miklós
Dr. Babós János

b) Tisztviselők :

Egyházi főjegyző: Fazekas Imre.
Világi főjegyző: Kovács András.
Egyházi aljegyző: Balogh Ferencz.
Világi aljegyző: Végh István.
Egyházmegyei pénztárnok: Dr. Veress István.
Egyházmegyei számvevő: Bányai László.
Egyházmegyei ügyész: Dr. Várady Miklós.

c) Az egyházak képviselőiben :

- Albis: Kalas István lelkész, Bereczky József gondnok.
 Álmosd: Székelyhidi Béla hely. l., Nagy Bálint g.
 Apát-Keresztur: Csuka Ferencz l., Bende Lajos g.
 Asszonyvására, Dibácsi József s. l., Kópis Sándor g.
 5 Bagamér: Bányai László l., Bertalan Dániel g.
 Bályok: Kalmár István l.
 Berettyó-Széplak: Donáth László s. l.
 Bihar-Diószeg: Dr. Veress István l., B. Nagy Sándor g.
 Bihar-Félegyháza: Végh Lajos l., Fodor József g.
 10 Csokaly: Simon Elek l.
 Ér-Ábrány: ifj. Debreczeni László s. l.
 Ér-Adony: Laczák Dezső l., Szücs József g.
 Ér-Bogyoszló: Somlyai József g.
 Ér-Keserü; Fazekas Imre l., Szilágyi Ferencz g.
 15 Ér-Köbölkut: Varga Béla l., Szilágyi László g.
 Ér-Mihályfalva: Szathmári Sándor l., Solti Mihály g.
 Ér-Olaszi: Dajka István l., Krick József g.
 Ér-Semjén: Végh József l., Béres Sándor g.
 Ér-Tarcsa: Molnár József l.
 20 Gálos-Petri: Takács Zsigmond l., Zefer Sándor g.
 H.-K.-Szt.-Imre: Lovász Béla l., Ujvárosi Lajos g.
 H.-K.-Szt.-Miklós: Silye Gábor l., Váradi Sándor g.
 Kis-Kereki: Lengyel Pál l.
 Kokad: Bodor Pál l.
 25 Kóly: Szentkirályi Károly l., K. Nagy János tanító-pr.
 Magyar-Kécz: Balogh Imre l.
 Margitta: Balogh Ferencz l., Unghvári Lajos főg.
 Micske: Rátz Lajos l., Zöld István g.
 Monos-Petri: Dobozy Mihály főg.
 30 Nagy-Léta: Marjay Péter l., Fekete Imre g.
 Ottomány: Szabó Mihály l.
 Piskolt: Ablonczy Béla s. l., Rác Miklós g.
 Poklostelek: Kiss Sándor l., Karajos Imre g.
 Szalacs: Nagy Imre l.
 35 Székelyhid: Szabó Zoltán l., Orbán Sándor g.
 Szentjobb: Holló József l.

Tóti : Józsa Gábor l.
 Uj-Léta: Nagy Sándor l.
 Vajda: Magyary Gábor l., Szilágyi József g.
 40 Vedres-Ábrány: K. Szabó József l., Mészáros Benjámín g.

d) Választott tanítói képviselők :

Molnár Antal (Bagamér)

Szathmáry Károly (Bályok)

1. sz. Marjay Péter esperes, egyházi elnök, Istenhez emelt buzgó imádságban áldást kér közgyűlésünk munkálkodására. Majd szívélyesen üdvözölvén a szép számban megjelent tagokat s jelezvén a gyűlés fontosabb tárgyait:

a közgyűlést megnyitja.

2. sz. A gyűlés megnyitása után egyházmegyei közgyűlésünk állandó alkotó tagjai, az egyházak képviselői, a lelkészek és gondnokok összeszámláltatván:

Megállapítja a közgyűlés, hogy az elől megnevezett tagok az elnökséggel együtt összesen 75-en vannak jelen és hogy egyházmegyénk mindenik egyháza lelkésze képviselve van.

Jakab József ér-bogyoszlói lelkész hivatalos elfoglaltság miatt elmaradását az esperesi hivatalnál előzetesen bejelentvén, távolmaradása igazoltatott.

3. sz. Esperes betérjeszti időszaki jelentését, tavaszi közgyűlésünk óta általa elnökileg végzett fontosabb hivatalos ügyekről a következőkben:

Nagytiszteletű és Tekintetes

Egyházmegyei Közgyűlés!

Ez évi tavaszi majd őszi közgyűlésünk óta teljesített fontosabb hivatalos ügyekről és személyi változásokról szóló időszaki jelentésemet következőkben terjesztem elő:

Egyházmegyénk beléletében különösebb esemény nem fordult elő. Változások a segédlelkészi és tanítói karban történtek. Első sorban mély szomorúsággal s igaz részvétellel említem meg, hogy képzettségben, a szolgálatban való buzgó lelkesedésben az elsők közé tartozó Könyves Tóth Sámuel álmosdi lelkésztársunk súlyos betegségbe esvén: az álmosdi egyházban segédlelkész alkalmazása vált szükségessé. Előzetesen az álmosdi egyházban elnökletem alatt tartott egyháztanács ülésen intézkedés tételére a szegény beteg lelkész hosszú időre való szabadságolása után a lelkészi hivatal leltár melletti átvételéről, ezzel küldöttség bízott meg s a hivatal felügyeletével Nt. Bányay László bagaméri lelkész ur lett megbízva, a főtiszteletű püspöki hivatal Székelyhidi Béla segédlelkészt Álmosdra kirendelvé: részére a meghatalmazást kiadtam. Kötetességemnek tartom itt kiemelni az álmosdi egyháztanácsnak azon nemeslelkű és eléggé meg nem dicsérhető eljárását, hogy a szomorú sorsra jutott közszeretettben állott lelkész érdemeinek elismeréséül tekintettel a család nehéz anyagi helyzetére, káplánellátási segélyül az egyház pénztárából évi 200 korona állapított meg a család részére. Ez eljárás az álmosdi egyháztanács intelligenciáját, ember szerető gondolkozását bizonyítja, mit egyházmegyei gyűlésünk is elismeréssel vehet tudomásul. Kérem, hogy ez elismerés jegyzőkönyvi kivonaton közöltessék az álmosdi egyháztanácsal. Később a szolgálatban azon változás történt, hogy Székelyhidi Béla s. lelkész helyettesi minőségben lett alkalmazva, hogy — miután arra való ügyességét bebizonyította — önállóan végezhesse kötelességeit, javadalmazásának megállapítására egyházmegyei gyűlésünket kérem tel.

A tanítói karban a következő változások történtek: Nyugalmomba ment Hajdu József kiskerekii tanító 31 évi szolgálat után. Nevezett egyházmegyénk tanítói karának egyik legkiválóbb tagja,

a tanító testületnek évek hosszú során át érdemes elnöke volt; korrekt, férfias jellem, tisztelettudás, a tanításban lankadatlan szorgalom, kiváló szakképzettség jellemzik, így érthető, hogy tanításának eredménye állandóan kitűnő volt; érdemes egyénisége az egész egyházmegyében köztiszteletben állott, érdeme felsőbb helyen is elismerésre talált, ezt igazolja az esperesi hivatalhoz érkezett azon értesítés, hogy a 200 korona személyi pótlékkal a vallás és közoktatásügyi miniszter egyházmegyénk e kitűnő tanítóját akarja jutalmazni. Távozása alkalmával bucsuzó sorokat intéz egyházmegyénkhez, a mi fel fog olvastatni, kérem egyházmegyei közgyűlésünket, méltóztassék e kitűnő férfiú emlékét jegyzőkönyvünkben méltatni, bucsu szavaira e jegyzőkönyvi kivonattal válaszolni s egyházmegyénk kebeléből áldás kívánással elbocsátani. Nyugalomba ment még Papp Károly biharfélegyházi tanító, ki egyházmegyénkben mintegy 10 évet szolgált és Jakab István gálospetrii tanító ki 20 évig szolgált egyházmegyénkben. Távozásukat kérem tudomásul venni s őket egyházmegyénk kebeléből áldáskívánással elbocsátani. Jelentem továbbá, hogy a vármegyei közigazgatási bizottság ajánlatára, a vallás és közoktatásügyi miniszter — az esperesi hivatalhoz érkezett jelentés szerint — a 200 korona személyi pótlékot hosszas szolgálataira való tekintettel Kiss Gyula bagaméri tanítónak szándékozik adni. Több egyházban változás nem állott be az előbbeni tanítók távozása miatt, a megüresedett helyekre következők választottak meg: Kólyra K. Nagy János, Gálospetribe Szilágyi Gyula, B.-Diószegre Kántor István, Érkeserübe Pálfi Á. Gizella, Bogyoszlóra Kovács Ferencz és Silye Gyula, Kiskerekibe Pásztor Lajos mindnyájan okleveles tanítók. A választásokat ideiglenesen megerősítettem, bekebelezésüket kérem.

A felsőbb rendeletek által szigoruan sürgetett iskolafejlesztés egyházmegyénk területén örvendetesen halad előre. Egyházaink eléggé meg nem dicsérhető lelkesedéssel ragaszkodnak felekezeti iskoláinkhoz, minden áldozatra készek azoknak megtartásáért; nagy költséggel új iskolák építettek Tótiban, Bogyoszlón, itt a 2-dik tanítói állás is szereztetett, Hegyközszentmiklóson, B. Félegyházán a tantermek bővítettek, Hegyközszentimrén, Érkeserüben 2-dik tanítóság szerveztetett, Piskolton 2-dik iskola felállítása, építése elhatározott, Szalacson 4-dik iskola építése és tanítói állás szervezése kimondatott. Még azonban mindig jönnek szorongató rendeletek egy néhány egyházunkra vonatkozólag, remélhető, hogy bár nehezen de ezen egyházak is, végre eleget tesznek a követelményeknek.

Nagykányán állami iskola állított, melybe Soós Dezső diószegi tanító neveztetett ki.

A segéd lelkészek között következő változások történtek: B. Diószegről eltávozott Kézy Ignác, helyébe kirendeltetett Hajdu Árpád kisegítő s. lelkész; Álmosdra mint már fentebb jeleztem, kirendeltetett Székelyhidi Béla s. lelkész, Margittára Egei István kisegítő s. lelkész; Asszonyvásárról Baranyi Lajos s. lelkész eltávozván, helyére kirendeltetett Dibácy József s. lelkész.

A távozók részére esperesi elbocsátót, az ujonnan kirendeltek részére a szolgálattételre való meghatalmazást adtam.

Egyházmegyénk administrációjában következő fontosabb ügyekben intézkedtem:

Egyházkerületre tartozó ügyeket tavaszi egyházkerületi közgyűlésre felterjesztettem.

A püspöki hivatalra és egy egyházmegyei egyházi tanácsbiróságra a szavazást elrendeltem, a begyűlt szavazatokat illetékes helyre küldöttem, illetve a szavazat bontó bizottság által felbontván, az eredményről szóló jegyzőkönyvet ide terjesztettem.

Varga Mihály hegyközszentmiklósi tanítónak anyakönyvvezető helyettesé leendő kinevezéséhez hozzájárultam.

A kakadi egyháznak templomépítési költségre 3200 korona törlesztéses kölcsön felvételére engedélyt adtam.

Több egyház adóhátrány kimutatását behajtás végett illetékes főszolgabírói hivatalokhoz áttettem.

Könyves Tóth Sámuel helyett a dékáni tiszt betöltésére a nagylétai körben Bodor Pál kakadi lelkészt ideiglenesen megbiztam.

Közalappal hátralékban levő egyházakról szóló kimutatást, egyházlátogató tanácsbíráknak behajtás szorgalmazása végett megküldöttem.

Választói névjegyzékek beküldését közlevélben elrendeltem.

Több rendeleti zálogjog-törlési nyilatkozatot aláírtam.

Hegyközszentmiklósi tanítói lakás és új iskola építéshez ideiglenes kölcsön felvételére engedélyt adtam.

Asszonyvásárai lelkészi állás betöltésére a meghívás után való választási próbát elrendeltem, majd ez hiúsulván a pályázatot meghirdettem s a választást törvényes időn belül kitűztem.

Püspöki beiktatásra az egyházmegyénk kerületi képviselőit meghívtam.

A hegyközszentimrei iskolaépítésre 8000 koronás ideiglenes

kölcsön felvételre engedélyt adtam az egyházmegye által jóváhagyott törlesztéses kölcsön iratait rendkívüli egyházkerületi gyűlés elé terjesztettem.

A kakadi templom ujitási ünnepélyen Végh József egyházmegyei tanácsbíróval megjelentem és templomi szolgálatot teljesítettünk. Örvendetes esemény képen megjegyzem, hogy özv. Halász Imréné ottani egyháztág az átalakítás költségeire 400 koronát adományozott, özv. Hevesi Péterné, ifj. Péter Sándor és neje egyháztágok 2 darab urasztali poharat 100 korona értékben és 150 korona készpénzt adományoztak.

Biharfélegyházán iskolafejlesztés tárgyában tartott egyháztanácsi gyűlésben elnököltem, azon a kivánt határozat meghozatott s az építkezés folyamatban van.

A székegyházi egyháznak építési célokra 800 korona ideiglenes kölcsön felvételre engedélyt adtam.

A bályoki egyház adócsökkentési segély kérvény iratait megerősítettem.

Több rendbeli szolgálati bizonyítványt megerősítve kiadtam.

Szalacson kanonika visitatio alkalmával lelkész és egyház közt fennforgott s az egyházmegyei bíróság előtt is megfordult, de az iratok eltévedése miatt ítélettel el nem döntött vitás kérdéseket lelkész és egyháztanács kölcsönös engedékenysége folytán mindkét fél teljes megelégedésére békésen elintéztem. Lehetetlen el nem ismerni a szalacsi egyháztanácsnak és a községnek egyház és iskolák fejlesztése iránti jóindulatu áldozatkésztségét, mely célra most is 35000 korona törlesztéses kölcsön engedélyezését kéri; kérem az egyházmegyei közgyűlést, hogy ezen dicséretes eljárásáért a szalacsi egyháztanácsnak és egyházközségnek elismerését kifejezni sziveskedjék.

Megemlítem végül, hogy az utóbbi napokban vett jelentés szerint tekintetes Fráter Zoltán álmosdi főgondnok egyházmegyei tanácsbíró ur az álmosdi templomot diszes urasztalával értékes papszékkal látta el, a belső berendezés átfestésével pedig az egész templomot diszessé tette; adományának összes értéke 1000 korona. — Nemes adományával az egyházközséget maga és családja iránt hálára és nagy tiszteletre kötelezte. — Kérem az egyházmegye elismerő köszönetét a nemeslelkü adományozóval jegyzőkönyvi kivonatban közölni.

Jelentésem tudomásul vételét s intézkedéseim tudomásul vételét kérve tisztelettel vagyok:

Nagyléta 1911. okt. 2.

MARJAY PÉTER s. k.
esperes.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, s az abban foglalt elnöki intézkedéseket helyben hagyja és megerősíti.

4. sz. Esperes jelentése kapcsán beterjeszti az egyházmegyei egyházi tanácsbírói állásra beadott szavazatok felbontására kiküldött bizottság jegyzőkönyvét, mely szerint leszavazott 38 egyház 42 szavazattal — Tóti nem szavazott. A beadott 42 érvényes szavazat közül Takács Zsigmond gálospetrii lelkész nyert 33; Balogh Ferencz margittai lelkész 4; Szabó Mihály ottományi lelkész 2; Veress István bihar-diószegi lelkész 1 szavazatot.

Ezen jegyzőkönyv alapján Takács Zsigmond gálospetrii lelkész urat egyházmegyei egyházi tanácsbíróvá megválasztottnak kijelenti, minekfolytán nevezett tanácsbíró a hivatalos esküt azonnal le is tette, s hálás köszönetét nyilvánítván az iránta megnyilvánult bizalomért buzgó muukásságát az előtte megnyílt szélesebb munkakörben lelkes szavakban felajánlotta.

5. sz. Esperes jelentéséből a legőszintébb részvétellel veszi tudomásul közgyűlés azon mélyen megrendítő csapást, mely Könyves Tóth Sámuel álmósi lelkész súlyos betegsége s e miatt szolgálatképtelensége folytán úgy a lelkész családját, mint közvetlenül az egyházat is érte; de e leverő szerencsétlenséggel kapcsolatosan jóleső érzéssel értesül az álmósi ref. egyháztanács azon nemes, s valóban lélekemelő határozatáról, mely szerint a közszeretnek örvendett lelkész érdemeinek elismeréséül, a nehéz anyagi viszonyok közt levő lelkész család részére, káplántartási segélyül 200 koronát szavazott meg és utalt ki az egyház pénztárából.

Közgyűlés az álmósi ref. egyháztanácsnak ezen nemes, követésre méltó emberbaráti és valóban keresztényi cselekedetért, a legőszintébb elismerését jegyzőkönyvileg is kifejezi.

6. sz. Esperes jelenti miszerint Hajdu József kiskerekii tanító, az érmelléki református egyházmegye tanító testületének egyik legkiválóbb tagja s huzamos időn keresztül elnöke, 31 évi szolgálat után nyugalomba vonult s távozásra alkalmából az egyházmegyéhez intézett levelében, annak kijelentése mellett válik meg — a külső kötelekeket illetően — az egyházmegyétől, hogy azon ügynek, melyet 31 éven keresztül szolgált, tanítói jellegének fentartásával, ezutánra is, élete fogytáig szolgálja kíván maradni.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s Hajdu József tanítót ki 31 éven keresztül folyvást előre törő munkása volt tanügyünknek, s nemcsak mint kitűnő tanító példaadásával, hanem mint tanító egyesületi elnök buzdításával, egyházmegyénk tanügyének fellendítése körül kiváló érdemeket szerzett: áldás kívánások közt bocsátja a hiven teljesített munka után a jól kiérdemelt nyugalomba s a tanügy terén kifejtett áldásos működéséért, őszinte elismerését jegyzőkönyvileg is kifejezi.

7. sz. Esperes jelenti, miszerint egyházmegyénk tanítói karából nyugalomba mentek még Papp Károly biharfélegyházai és Jakab István gálospetrii tanítók, előbbi 10 évig, utóbbi pedig 20 évig működven a tanügy terén egyházmegyénk kebelében.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s a munka teréről lelépő érdemes tanítóit elismerésének kifejezése mellett, áldás kívánással kíséri, a becsületesen teljesített munka után, a megérdemelt nyugalomba.

8. sz. Esperes jelenti miszerint a főtiszteletű püspöki hivatal intézkedése folytán: Székelyhidi Béla s. lelkész az álmosdi, Hajdu Árpád s. lelkész a bihardiószegei, Egei István s. lelkész a margittai, Dibácy József s. lelkész az asszonyvásárai egyházakban lettek segéd lelkészekül kirendelve s részökre a nevezett egyházakban a lelkészi teendők végzésére az esperesi meghatalmazást megadta.

Közgyűlés a jelentést helyeslőleg tudomásul veszi, nevezett segédlelkészeket szeretettel üdvözli egyházmegyénk igehirdetőinek sorába, Istennek gazdag áldását kérve magasztos működésökre.

9. sz. Esperes elnökileg végzett fontosabb ügyekről szóló jelentésében kiemeli, miszerint a szalacsi egyházban általa végzett kánonszerű egyházlátogatás alkalmával a lelkész és presbyterium közt régebbi idő óta fenforgott s egyházmegyei bíróság elé is terjesztett ellentétek, a lelkész és egyháztanács költsönös engedékenysége folytán szépen elsimultak és az annyira kívánatos béke helyre áll. Ugyanitt jelenti esperes, hogy a szalacsi egyháztanács s egyházközségi közgyűlés a tanügy fejlesztése körül eddig tanúsított közönnyel szemben, oly elismerésre méltó áldozatkészséget tanúsított hogy e célra 35000 korona törlesztéses kölcsön felvételét határozta el.

Közgyűlés a legőszintébb örömmel veszi tudomásul a szalacsi egyházban évek óta dúló áldatlan ellentétek kiegyenlítését s úgy a béke érdekében hozott bölcs mérséklést, mint a tanügy fejlesztése érdekében tanúsított áldozatkészségért az egyháztanácsnak s az egyházközségnek őszinte elismerését jegyzőkönyvileg is kifejezi.

10. sz. Esperes jelentésében kiemeli, miszerint Fráter Zoltán ur, az álmosdi ref. egyház főgondnoka, s egyházmegyénk világi tanácsbírája, az álmosdi templomot diszes urasztalával, értékes papiszékkel ajándékozta meg, a templom belső berendezését pedig saját költségén át festette, mi által az egész templomot diszessé tette.

Közgyűlés jól eső érzéssel értesül, szeretett és tisztelt tanácsbírájának, Fráter Zoltán urnak, fenkölt gondolkodást s igaz vallásos buzgóságot tanúsító nemes tettéről és ezen érzelmének nyilvánítása mellett, jegyzőkönyvileg is kifejezést ad.

11. sz. Esperes beterjeszti rendes évi jelentését a kánonszerű egyházlátogatásról s azzal kapcsolatban az egyházmegye vallás-erkölcsi, iskolai és anyagi állapotáról, a következőkben:

Nagytiszteletű és Tekintetes

Egyházmegyei Közgyűlés!

Tisztelettel jelentem, hogy a törvényszerű egyházlátogatást a folyó évben az érmihályfalvai körben Molnár József lelkész dékán segítségével magam végeztem. A nagylétai körben Szathmáry Sándor egyházmegyei tanácsbíró és Bodor Pál kakadi lelkész, a bihardiószezi körben Bányai László tanácsbíró és Lovász Béla dékán, a székelyhidi körben Fazekas Imre tanácsbíró és Lengyel Pál dékán, a margittai körben Végh József egyházi, Magyary Miklós világi tanácsbírók és Kiss Sándor dékán urak végezték a visitatiót, kiknek e helyen buzgó segédkezésükért köszönetet mondok.

Egyházmegyénk vallás-erkölcsi és anyagi állapotáról szóló jelentésemet a látogatási jegyzőkönyvekből összeállítva következőkben terjesztem elő:

I. Vallás-erkölcsi állapot.

E tekintetben feltűnő változásról ez alkalommal sem szólhatok, de megjegyezhetem, hogy a más években jelzett közönségesebb bűnös hajlandóságok mostani jelentések szerint az egész vonalon szűnő félben vannak, az egyházak részére tett jótékony adományok és hagyományok évről, évre — tehát ez évben is — fokozottabb mértékben emelkednek, ez örvendetes jelenség az egyház iránti meleg ragaszkodás, buzgóság és áldozatkészség fokozódását igazolja.

Az ünnepi és vasárnapi istentiszteletek minden egyházban megtartatnak és pedig kiválóan buzgó, dicséretes eredménnyel 33 egyházban, középszerű eredménnyel 7 egyházban.

Vasárnap délután kátémagyarázat tartatik 15, bibliamagyarázat 5, felváltva káté és biblia magyarázat 6 egyházban; Bihardiószezen egyik évben káté, a másik évben bibliamagyarázat. A megjelentek számához képest káté, illetve bibliamagyarázat tartatik 5 egyházban, csak imádság 6 egyházban. Egyáltalában nem tartatik délutáni istentisztelet 3 egyházban (Apátkeresztur, Vedres-ábrány, Mónospetri).

Hétköznapokon mindennap tartatik istentisztelet 11 egyházban, jelesül Bagamérban, Bihardiószegen, B.-Félegyházán, Bogyoszlón, Éradonyban, Érkeserűben, Érmihályfalván, Margittán, Nagylétán, Ottományban és Széplakon. A többi egyházakban csak adventi, bűnbánati napokon, egyházkeléskor, év utolsó napján (F.-Ábrány) vagy emléknapokon (Vedresábrány, Mónospetri) tartatik istentisztelet.

Hétköznapokon bibliamagyarázat 19 egyházban tartatik, többnyire csak adventben és a böjti napokon.

A vallásos élet fokozására tett intézkedésekben, mint az elmúlt évben, úgy most is Éradony áll legelőbb, hol november 1-től minden év husvétjáig az iskolában minden szerdán 5 órától kezdve vallásos felolvasással, bibliamagyarázattal, vallásos költemények növendékekkel való előadásával, énekléssel és imádkozással egybekötött vallásos esték tartatnak a hivek nagyszámu és buzgó részvétele mellett. Ifjusági egyesülete és dalköre az egyház orgonaaalap javára buzgón működik. Egyházi énekkar van még Álmosdon, Bihardiószegen, Érmihályfalván, Piskolton és Szalacson. Nem hagyható figyelmen kívül a vallásos élet fokozására szolgáló ama dicséretes szokás, hogy Bihardiószegen a lelkész a halottakat a temetőbe kikiséri, a betegeket meglátogatja, s minden télen felolvasásokat tart.

Konfirmációhoz a növendékeket 17 egyházban a lelkész, a többi egyházakban a tanítók készítik elő a lelkész felügyelete mellett.

A konfirmáció a legtöbb helyen, 31 egyházban az iskolai év végén, a többi helyeken a helyi szokásokhoz képest különböző időben történik.

Urvacsorával élők száma 6 urvacsora osztás alkalmával 36332.

Betegeknek az urvacsorát 22 egyházban csak rendes urvacsora-osztás alkalmával, 15 egyházban bármikor kívánatra kiszolgáltatták, Kiskerekiben csak Husvét és Pünkösdkor szolgáltatik ki betegeknek az urvacsora.

Baptisták vannak 23 egyházban, számszerint 372-en. Felekezeten kívül állók 9 egyházban, szám szerint 174-en. Nazarénusok vannak 3 egyházban, szám szerint 33-an.

Egyházi szertartást 9 egyházban mellőztek. Nem kereszteltetett Asszonyvásárán 1 fi, Bihardiószegen 1 fi, 2 nő, Érmihályfalván 1 fi, Ottományban 1 nő. — Nemkért egyházi áldást 8 egyházban

10 pár. Szerződés nélkül temettetett el 4 egyházban 5. Vadházaspár volt 133; viszálykodó házaspár 43. Áttért hozzánk 4 fi, 4 nő, összesen 8. Kitért tőlünk 3 fi, 6 nő, összesen 9.

Szegényekről 12 helyen a község gondoskodik. Az egyház gondoskodik 16 helyen a szegényekről, s célra mintegy 900 korona 05 fillér fordított, ezen kívül több helyen szegény iskolás gyermekeket könyvvel és ruhával segítette az egyház.

Az egyház és iskola javára az 1910 év folyamán a következő adományok történtek:

Albis: A község az 1909 évben megajánlott építkezési segély 3000 K., második részletében 1000 koronát; iskolai célra ketten adományoztak 40 koronát, néhai Szodoray Péterné hagyománya harang alapra 100 korona; albisi fogyasztási és értékesítő szövetkezet hagyománya harang alapra 100 korona

összesen 1240.—

Asszonyvására: egyházi építkezési célra néhai Vecsey Sándor lelkész 50 koronát, urvacsorához kenyeret adtak: Szabó Sándorné, Oláh Sándorné, özv. Tóth Józsefné, Szabó Sándorné, R. Oláh Zsigmondné, Percsenyi Gyuláné 8 kor. értékben. Urvacsorához bort adtak: Szabó Sándor, Oláh Sándor, Tóth Zsigmond, R. Oláh Zsigmond, Csóka Lajos 18 korona értékben

összesen 76.—

Apátkeresztur: Lelkész adománya iskola és paplak építésére 1500 korona; ugyan e célra község adott 1500 koronát

összesen 3000.—

Bagamér: Egyházfenntartási alapra adományoztak Kocsis Ágnes és Adonyi Sándorné 20 koronát: egyházközsükségeire több halálozások alkalmával 302 korona 60 fillért; urvacsorai kenyeret és bort a hivek adtak 60 korona értékben

összesen 382.60

Bályok: Gróf Károlyi Imre uradalmától urasztali szükségletre 172 l. buza 34 k., 50 liter bor 25 k. értékben. F. Herman Mihály orgona alapra adományozott 20 K 40 f.

összesen 79.40

Átvitel: 7778.00

Áthozat: 7778·00

Bihardiószeg: Közsükségletre adományoztak: Uszó István 5 kor., P. Nagy András 5 koronát; Szegény gyermekek felruházására: Lovász Sándor 40 K, Juhász Sándorné 2 K, Takarékpénztár 60 K, Község 20 K-át; Orgona-alapra: Polgári Ifjuság 97 K 15 f-t; iskolai alapra 300 koronát Zsoltárok bekötésére Székely Mihályné 6 k-át urvacsorához többen kenyéret adtak 9 kor. értékben összesen 544·15

Biharfélegyháza: Elhalálozások alkalmával többen hagyományoztak összesen 157·24

Bogyoszló: Az urasztalát kenyérral és borral a hivek látják el 60 K értékben; harangalapra gyűjtött az egyház 580 K-át; építetésekre égettetett 80000 téglá 3000 K értékben; építkezési alapra gyűjtetett 4459 kor. 70 fillér összesen 8099·70

Csokaly: Templomjavításra adakoztak Tóth Józsefné 4000 k-át, Farkas Gábor főgondnok 2000 k-át; többen 350 koronát összesen 6350—

Éradony: Egyház szükségleteire befolyt perselypénz 18 K 51 f.; dalárda és ifjusági egyesület ajándéka orgonaépítésre 169 kor. Husvétii bál jövedelime orgonaépítésre 100 kor. Urasztalához adott kenyér és bor értéke 26 kor. 40 fillér összesen 313·91

Érkeserü: Az urasztalát kenyérral 6 izben, borral egy izben a hivek látták el 18 K. értékben összesen 18—

Érköbölkút: Tanítói lak javítására Székelyhidi népbank adománya 10 K, szegény gyermekek felruházására Köbölkuti hitelszövetkezet adománya 30 K, urasztalát kenyérral és borral a hivek látták el 51 K. értékben. Perselypénz egyházsükségleteire 45 K. 29 f. összesen 136·29

 Átvitel: 23397·29

Áthozat: 23397.29

Érmihályfalva: Egyház szükségleteire begyűlt perselypénz 102 K 10 f; Mihályfalvai takarékos adománya tanszerekre 171 K 82 fill. Csengeri Lajosné adománya ugyen-e célra 1 K. Urvacsorához többen kenyeret és bort adtak 84 korona értékben
összesen 358.92

Érolaszi: Orgonaaalap javára többektől adomány 103 kor. Egyház közszükségleteire begyűlt perselypénz 48 K 30 fillér
összesen 151.30

Érsemjén: Leányiskola építéséhez egyházkerülettől iskolai tökesegély 2000 K, államtól 1000 kor. egyházfenntartási alapra Ötvös Sándor és neje 60 K, Balácsi István 25 koronát adományoztak
összesen 3085.—

Értarcsa: Kenyér és bor az urasztalára hivek adományaiból.

Érábrány: Urasztalát kenyérral és borral a hivek látták el 30 korona értékben
összesen 30.—

Gálospetri: Orgonaaalpra adományoztak Dr. Fráter Imre 400 koronát, Nagy János 10 koronát.
összesen 410.—

Hegyközszentimre: Az urasztalát kenyérral és borral a hivek látták el 48 K értékben
összesen 48.—

Hegyközszentmiklós: Az orgonaaalap javára közadakozás folytán begyűlt
összesen 2000.—

Kécz: község adománya tankönyv és tanszerekre
összesen: 40.—

Kiskereki: Az urasztalát kenyérral 6 ízben borral két ízben a hivek látták el 20 k. értékben, egyház közszükségleteire begyűlt perselypénz 8 korona 46 fillér értékben
összesen 28.46

Átvitel: 29548.97

Áthozat : 29548·97

K o k a d : Báljövedelem 42 K 48 f.,
 ugyanaz 57 K 72 f., özv. Hlász Imréné
 hagyománya 400 K, özv. Hevesi Péterné és
 ifj. Péter Sándor és neje együttes adománya
 2 darab urasztali ezüst pohár 100 K érték-
 ben és 150 K készpénz összesen 750·20

K ó l y : Özv. Biró Jánosné adományozott egy urasztali teritőt 2 K értékben ; urasztalát kenyérrel és borral a hivek látják el
 összesen 2·—

M a r g i t t a : Adakozások történtek egyházi és iskolai célokra: takarékpénztár 100 K, népbank 80 K, hitelszövetkezet 25 K, egyházi bálók alkalmával az isk. pénztár javára felülfizetések két ízben 589 K 94 f. Egyház közszükségleteire 2-en 15 K, egyházfenntartási alap javára Fremda Béla 100 K, szegény iskolás gyermekek felruházására többen 43 K 40 f., egyházi könyvtár részére Surányi Géza 4 drb. könyv 8 K, templom és orgona javítására özv. Garai Mihályné 100 K, Hadadi Lajos 20 K, Asók János 10 korona; szegények részére Csengeri István 10 korona, temetkezési társulat tandíj segélyekre 133 K. Dobó Gyula rektor jubileumi ünnepélyre gyűjtés 234 K. Egyház közszükségleteire begyűlt perselypénz 133 K 93 f. Urasztalát a hivek látták el 48 korona értékben összesen 1650·27

N a g y l é t a : Az urasztalát kenyérrel és porral a hivek látták el ; ifj. M. Pap Sánkorné adományozott két urasztali selyembendőt 150 K értékben ; halálozások alkalmával hagyományok összege 195 korona. Nagylétai takarékosztöndíj adománya 20 K.
 összesen 365·—

O t t o m á n y : Egyház részére hagyományozott néhai Szücs Mihály 100 koronát, urasztalát kenyérrel a hivek látják el 24 K értékben, az urasztalát borral a lelkész látja el 36 kor. értékben összesen 160·—

 Átvitel 29476·44

Áthozat :29476·44

Poklostelek: Urasztalát kenyérrel és borral a hivek látják el 45 K értékben; Legátusoknak többen adományoztak 111 koronát; Harangalapra gyűlt 1231 K 81 fillér	összesen	1387·81
Szalacs: Urvacsorai kenyér és bor értéke	összesen	36.—
Székelyhid: Urasztalát kenyérrel és borral a hivek látják el, Szabó Zoltán adománya a templom-tér rendezéséhez 50 K. Fényes Endre egy urasztali terítőt adományozott, az Érmelléki Takarékpénztár az egyházi orgona-alapra 50 koronát, a székelyhidi népbank a szegény gyermekek számára 33 koronát	összesen	133.—
Szentjobb: Özv. Vapresán Jánosné az egyház részére 100 koronát adományozott, id. Mikó István 2 drb. templomi ülőpadot készíttetett 20 kor. értékben	összesen	120.—
Széplak: Urasztalát kenyérrel és borral a hiveklátták el 30 kor. értékben, id. Herceg Lajos utódai a gyászszer bevonására adományoztak 8 koronát	összesen	38.—
Tóti: Urasztalát kenyérrel és borral a hivek látták el 25 K 20 f. értékben	összesen	25·20
Vajda: Urasztalát kenyérrel és borral a hivek látták el 30 K értékben	összesen	30.—
Vedresábrány: Urasztalára és harangalapra adományoztak 69 kor. 40 fillért, perselypénzből begyűlt 16 K 43 f., néhai Nt. Nagy István esperes siremlékére Nagy István állami tanító adományozott 10 K-át	összesen	94·74
Mónuspetri: Templomi hármónium vételére adományoztak Dravenyák Zoltánné 100 K-át, Garai Mihályné (margittai lakos) 100 K-át, hivek adományából és bái felülfizetésekből 242 K 60 f.	összesen	442·60

Összesen : 31763·79

Egyházak különböző címek alatt saját pénztárukból és a hivektől gyűjtött adományban juttattak jótékony célra

összesen : 1142 k. 34 f.

II. Anyagi élet és igazgatás.

A presbiterium minden egyházközségben törvényszerűleg van megalkotva, s a gyűlések jegyzőkönyveit: 37 helyen a tanító, 2 a helyen lelkész és 1 helyen a segédlelkész vezeti, mindenütt a törvénynek megfelelően.

Az anyakönyvek mindenütt rendesen vezetettek, külön át és kitérésí anyaköny több egyházban nincs, egyrészt azért, mert nincs is szükség reá, másrészt azért, mert a rendes anyakönyv lapján tartják azt nyilván, vagy a konfirmánusok jegyzőkönyvébe vezetetik (Albis.)

Az egyházmegyei, egyházkerületi és konventi jegyzőkönyvek Bogyoszló, Érköbölkut és Ujléta kivételével mindenütt megőriztetnek és levéltárilag kezeltetnek.

A körlevelek, mivel minden lelkészi hivatalhoz külön-külön megküldetnek, csak levéltárilag őriztetnek meg.

Lelkészi iktató könyv Monospetri és Magyarkécz kivételével mindenütt meg van.

Az egyház ingatlanai 38 egyházban rendben vannak. Nincsen rendben Székelyhidon a leánytanító földje és részben van rendben Ujlétán.

Az egyházak 1910 évi számadása egy összegben a következő:

Bevétel:	298761.26	K.-a.
Kiadás:	275513.19	K.-a.
Maradvány:	23248.07	K.-a.
Követelés	22287.55	K.-a.

Az egyházak kezelése alatt álló tőkék és alapítványok összege: 210914 K. 51 fillér, melyek mindannyian a célnak megfelelően használatnak.

Az egyházak jövedelmei, a kamatok és haszonberek nagyobb részt minden egyházban befolyznak, csupán egyházi adóhátrányosok vannak néhány egyházban, de közigazgatási uton ezek is behajthatnak.

Adóssága van 31 egyháznak 169539 korona és 60 fillér; ennek nagyrésztét 6—8%-al törlesztik, a többiek egy és fél%-al törlesztik.

Állami adó és illetékek cskanem minden egyházban kivannak fizetve. Hátralékot mutat Bályok, Hegyközszentimre, Kécz, Margitta 843 k. 68 f. értékben.

A belhivatalnokok használatában levő földek után 34 helyen az egyház, 6 helyen az egyház, lelkész és tanító közösen fizetik az adót.

A belhivatalnokok teljesen kifizettettek 34 egyházban, hátralékot jeleznek: Bályok, Csokaly, Érkeserű, Érköbölkút, Szalacs és Vajda.

Az egyházi épületek elég jó karban vannak 20 egyházban, sürgős javításra várnak Albison a fitanitolakás, Asszonyvásárán a templomtető, B.-félegyházán a templom, iskola és melléképületek, Csokalyon a lelkészlak és iskolamelléképületek, Érkeserűben a melléképületek, Érköbölkúton az iskola és templom Érolasziban lelkészlak melléképületek, Érábrányban a melléképületek, Kéczen a lelkészlak, iskola és melléképületek, Kiskerekiben melléképületek Kólyon fatorony, Ottományban a melléképületek, Piskolton az iskola, Szentjebbon az összes épületek, Tótiban a templom, Ujlétán a lelkészlak és iskola, Vedresábrányban a templom, és Mónuspetriben a melléképületek.

Az összes egyházi épületek a Fonciére pesti biztosító intézetnél vannak biztosítva 537275 k. 16 f. erejéig.

Uj építkezés történt Apátkeresztúron 10000 kor. B.-diószegen (2 iskola átalakítására) 7234 kor. 50 fill. Csokalyon (templomjavításra) 6350 korona, Éradonyban 342 kor. Érköbölkúton (3-ik iskolára 8700 korona. Érsemjénben (leány iskolára) 3000 korona. Érábrányban (lelkészlakra) 4800 korona. Hegyközszentmiklóson (lelkészlak és melléképületekre) 1200 k. Micskén 133 korona, Nagylétán (kisebb leányiskolára) 3200 k. Ottományban 517 kor. 36 f. Szentjebbon 300 kor. Vedresábrányban 8429 kor. 64 fill. Mónuspetriben 142 kor. összesen 48348 korona 50 fillér értékben.

Az épületek jó karban tartására 1668:2 korona 85 fillér fordítatott.

III. Népiskolai adatok:

Tanköteles 6—12 év	fi	3242	nő	3080	összesen:	6322
Iskolába járt	"	2980	"	2869	"	5849
Iskolát elhagyta	"	195	"	166	"	361
Iskolázatlan	"	168	"	105	"	273
Tanköteles 12—15 év	"	1211	"	1137	"	2348
Iskolába járt	"	922	"	817	"	1739

Hat osztályu az iskola 30 egyházban. Öt osztályu 10 egyházban. Álmosdon a leány iskola 4 osztályu.

Konfirmáltak fi 423, nő 375 összesen: 798.

A tanterv minden iskolában megtartatik, s az egyházkerület által kiadott tankönyvek használatnak, sőt némely iskolában a tanterven kívül is tölem engedélyt kértek szabadon választott tárgyak előadására.

Az 1909/1910 iskolai évben volt 21 kitűnő iskolánk.

Kitűnő volt:

A nagylétai nagyobb leányiskola, ugyanott kisebb fiu és kisebb leány iskola.

Érmihályfalvai nagyobb fiu, kisebb és nagyobb leány iskolák.

Az érsemjéni fiu.

Az ottományi vegyes.

A szalacsi kis fiu.

A bagaméri nagyobb fiu és leány.

Az ujlétai leány.

A bályoki fiu.

A széplaki leány.

A margittai nagyobb fiu.

A bihar-diószegi V—VI leány, diószegi I—IV-ig leány.

A székelyhidi nagyobb és kisebb leány.

A kiskerekii fiu.

Az albisi leány.

Az asszony-vásárai fiu iskolák.

Jeles volt:

Az érsemjéni leány.

A gálospetrii vegyes.

A szalacsi nagyobb fiu.

A piskolti vegyes.

Az álmosdi fiu.

A széplaki fiu.

Az ábrányi vegyes.

A margittai 2-ik iskola.
 Micskén mindakettő.
 A poklosteleki vegyes.
 A b.-diószegi II—III. fiu.
 A kólyi vegyes.
 A székelyhidi nagyobb fiu.
 A hegyközszentmiklósi vegyes,
 A kiskerekii leány,
 köbölkuti vegyes.
 Az érolaszi vegyes iskolák.

Alig elegendőnek találtattak :

Az értarcsai vegyes.
 A bagaméri kisebb leány.
 A monospetrii vegyes.
 A csokalyi vegyes.
 A hegyközszentimrei leányiskolák.

Elégtelennek találtattak:

A vajdai I—VI vegyes
 A b.-félegyházai leányiskolák.

Javulás annyiban állott elő, hogy a kitünő és jeles iskolák száma emelkedett, azonban alig elegendő a múlt évben 2, most pedig 5 van, kettő pedig elégtelen, így az alsóbb rangú osztályozásnál haladás nem tűntethető fel.

Az iskolák felszrelése a legtöbb egyházban a törvény követelményeinek megfelelő.

IV. Népmozgalmi adatok:

Született törvényes fi	996	nő	950	összesen :	1946
Törvénytelen	„ 59	„ 57	„		116
<hr/>					
összesen :	„1055	„ 1007	„		2062
Meghalt	„ 700	„ 727	„		1427

Házasságra lépett tisztán ref. pár 385. vegyes pár 58.
Reverzalist adott javunkra 13 pár, kárunkra 2 pár.
Népesség 1910 december 31-ig 54275.

Jelentésem tudomásul vételét kérve tisztelettel vagyok
Nagylétán 1911 szeptember 27.

MARJAY PÉTER

esperes

Közgyűlés a kiváló gonddal szerkesztett jelentést
elismeréssel veszi tudomásul s egész terjedelmében
jegyzőkönyvbe vétetni rendeli.

12. sz. A kólyi ref. egyháztanács jelenti, miszerint tanítónk K. Nagy János okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését

Közgyűtés a választást tudomásul veszi, K. Nagy János megválasztott tanítót állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítói korába igtatja, utasítván ugy választó egyházat mint megválasztott tanítót, a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetését.

13. sz. A gálos-petrii ref. egyháztanács jelenti, miszerint tanítóul Szilágyi Gyula okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi. Szilágyi Gyula megválasztott tanítót állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítói karába iktatja, utasítván ugy választó egyházat, mint megválasztott tanítót a bekebelezési díjnak, egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

14. sz. A bihardiószegei ref. egyháztanács, jelenti miszerint II oszt. fiu iskolai tanítóul Kántor István okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi, Kántor István megválasztott tanítót állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítói korába igtatja, utasítván ugy választó egyházat, mint megválasztott tanítót a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

15. sz. Az érkeserői ref. egyháztanács jelenti, miszerint 1885 év óta egyesítve levő fi és leány iskoláját külön választván, a leány tanítói állát újra szervezte s leány tanítóul Pálfi Ágnes Gizella okleveles tanítónőt választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés az érkeserői ref. egyháztanácsnak a tanügy fejlesztése körül tett intézkedéseit helyben hagyólag tudomásul veszi, Pálfi Ágnes Gizella megválasztott tanítónőt állásában megerősíti, s egyházmegyénk tanítói karába igtatja, utasítván ugy választó egyházat mint megválasztott tanítónőt a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

16. sz. Az érbogyoszlói ref. egyháztanács jelenti miszerint a nyugdíjazás folytán megüresedett kántor-tanítói állásra Kovács Ferencz okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi, Kovács Ferencz megválasztott tanítót állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítói karába igtatja, utasítván ugy választó egyházat mint megválasztott tanítót a beiktatási díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére

17. sz. Az érbogyoszlói ref. egyháztanács jelenti miszerint a tanügy tovább fejlesztése szempontjából 2-ik tanítói állást szerzett s ezen állásra tanítóul Sillye Gyula okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés elismeréssel veszi tudomásul és hagyja helyben az érbogyoszlói egyház tanácsnak a tanügy tovább fejlesztése érdekében tett intézkedéseit, a 2-ik tanítói állásra megválasztott Sillye Gyula okl. tanítót állásában megerősíti, s egyházmegyénk tanítói karába igtatja, utasítván ugy választó egyházat mint megválasztott tanítót, a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

18. sz. A kiskerekii ref. egyháztanács jelenti miszerint a nyugdíjazás folytán megüresedett kántortanítói állásra Pásztor Lajos okleveles tanítót választotta meg kántor-tanítóul s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi s Pásztor Lajos megválasztott tanítót állásában megerősíti s egyházmegyénk tanítói karába igtatja, utasítván ugy választó egyházat mint megválasztott tanítót a bekebelezési díjnak egyházmegyénk pénztárába leendő pontos befizetésére.

19. sz. A monospetrii ref. egyháztanács jelenti miszerint előkönyörgő tanítóul — egy évi próba idő fentartása mellett — Tollas István okleveles tanítót választotta meg s kéri a választás megerősítését.

Közgyűlés a választást tudomásul veszi Tollas István megválasztott előkönyörgő tanítót ezen állásában egy évi idő tartamra megerősíti

20. sz. Egyházkerületünk 433/1898 sz. rendelkezése értelmében a hivatalos eskü letételére jelentkeztek: Pálfi Á. Gizella érkeserüi tanítónő, K. Nagy János kólyi, Szilágyi Gyula gálospetrii, Kántor István b.-diószegi, Kovács Ferencz, Sillye Gyula érbogyoszlói és Pásztor Lajos kiskerekii tanítók.

Nevezettek a közgyűlés színe előtt a hivatalos esküt letévén, részükre az eskü tételre vonatkozó bizonyítvány esperes és főjegyző által kiadatni rendeltetik.

21. sz. Könyves Tóth Sámuel álmosdi lelkész betegsége folytán, a nagylétai körben a lelkészdékánság megüresedvén:

Közgyűlés a nagylétai körbe lelkész-dékánnak Bodor Pál kokadi lelkészt megválasztja.

22. sz. A székelyhidi körben Dajdu József tanító dékán nyugalomba vonulása folytán, a tanító dékáni állás megüresedvén.

Közgyűlés — a tanító testület ajánlása folytán — a székelyhidi körbe Csóka Lajos asszonyvásárai tanítót, tanító-dékánnak megválasztja.

23. a.) sz. Az Egyházmegyei Lelkészerőtekezlet jegyzőkönyvének 2-ik pontja felolvastatik és egész terjedelmében jegyzőkönyvünkbe bevéteik, eképen: „Elnök előterjeszti, miszerint a legközelebbi lelkész-érőtekezlet által a Kálvineum javára tartandó hangverseny ügyében kiküldött bizottság megbízatásának a legnagyobb készséggel és buzgalommal tett eleget, hogy a f. hó 4-én tartandó jótékony czélu multság ugy anyagilag, mint erkölcsileg sikerülhessen. Egyben örömmel ielenti, hogy e hangversenyen való részvételre mint védnököket sikerült megnyerni Dr. Baltazár Dezső püspökünket és gr. Degenfeld József főgondnokunkat. Az előbbi szives készséggel elvállalta a hangversenyen a megnyitó beszéd tartását, míg a záró beszédet lelkészkarunk egyik kiválósága Kiss Ferencz püspök-ladányi lelkész-esperes tartja. — Elnök indítványozza, hogy ezen esemény, mint egyházmegyénk életében kiemelkedő örvendetes mozzanat, egyházmegyei gyűlésünk jegyzőkönyvében örökítdssék meg. — Elnök előterjesztését a lelkész

értekezlet a legnagyobb örömmel veszi tudomásul s indítványát elfogadás végett az egyházmegyei közgyűléshez terjeszti:

Közgyűlésünk a lelkész-értekezlet indítványát szóról-szóra felvételre rendeli egyházmegyénk jegyzőkönyvébe és a nagyjelentőségű eseményt tárgyaló indítványt teljes egészében, a legnagyobb örömmel a magáévá teszi.

23. b.) sz. Az Egyházmegyei Lelkész-Értekezlet jegyzőkönyvének 4-ik pontjában bemutatja és elfogadásra ajánlja Kövendi Dénes és Medgyaszay Gyula kun-madarasi lelkészek véleményes javaslatát az anyakönyvi kiadványok csökkenése miatt kárt szenvedő lelkészek kárpótlása tárgyában, a mely tárgyalás végett egyházmegyénknek is megküldetett. A javaslatban kitüntetett kárpótlási módokat következő. Az anyakönyvi kiadványokért befolyó évi jövedelem az igazolt számítások szerint a lélekszám 10 (tiz) százalékában, tehát minden 1000 (ezer) lélek után 100 (száz) koronában vehető fel, ez a 10 százalék kérelmezendő tehát kárpótlás gyanánt, még pedig aként, hogy a kárpótlás 5 százalékkal 1912-ben venné kezdetét s minden évben egy fél százalékkal emelkednék 1921-ig, a mikor is a teljes kárpótlási összeg volna megadandó.

Közgyűlésünk a javaslatot teljes egészében helyeslőleg elfogadja és azt, mint egyházmegyénk véleményét, az Egyházkerületi Közgyűléshez felterjeszti.

23 c.) sz. Az Egyházmegyei Lelkész-Értekezlet jegyzőkönyvének 5-ik pontjában bejelenti, hogy a 606—1910 és 273—1911 számú egyházkerületi végzések értelmében egyházmegyénkhez véleményadás végett leküldetett a következő két munkát: 1) Szabályrendelet a tiszántuli református egyházkerületben a lelki gondozás teljesítéséről. 2) Az Egyházlátogatási jegyzőkönyv tervezete. Javasolja, hogy mindkét munkát adassék ki véleményezés végett Dr. Veress István bihar-diószegi lelkésznek, továbbá a székelyhidi, kólyi és kokadi lelkészeknek oly felhívással, hogy a két tervezetre vonatkozó megjegyzéseiket és észrevételeiket a jövő tavaszi egyházmegyei közgyűléshez terjesszék be.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi és a javasolt intézkedéshez hozzájárul.

23. d.) sz. Az Egyházmegyei Lelkész-Értekezlet jegyzőkönyvének 6-ik pontjában a vándortanítói, illetőleg vallásoktatói állások létesítése ügyében az egyházmegyei tanügyi bizottság véleménye alapján következő javaslatot terjeszti elő. Egyházmegyénk már régebben hangsúlyozta, hogy a nemzetiségi vidékeken miszsiói lelkészségek felállításával véli a szórványokban a vallásoktatás kérdésének megoldását. A többi helyeken, különösen a kiterjedt tanyai területekkel bíró egyházakban, névszerint Ér-Mihályfalván Nagy-Létán, Bihar-Diószegen, Székelyhidon és Ér-Semjénben a vándortanítói állások szervezése helyett sokkal helyesebb és célravezetőbb volna intézményes káplánságok felállítása. Ér-Mihályfalván az önálló gazdasági ismétlő iskolában a vallásoktatás ügyében intézkedés szükséges. Minthogy a szórványokban és a tanyákon a reudszeres vallásoktatásról mindaddig nem lehet szó, míg a növendékek analfabéták, ezeken a helyeken első sorban állami iskolák felállítása szükséges és sürgetendő.

Közgyűlésünk a javaslatot helyesléssel fogadván a magáévá teszi és azt, mint egyházmegyénk véleményét, az egyházkerületi Közgyűlésre felterjeszti.

23. e.) sz. Az Egyházmegyei Lelkész-Értekezlet jegyzőkönyvének 7-ik pontjában az egyhuzamban való tanítás kérdésére vonatkozólag az egyházmegyei tanügyi bizottság véleménye alapján következő javaslatot terjeszti elő. Az egyhuzamban való tanítás csakis téti hónapokra, és pedig November, Deczember, Január és Február hónapokra szoritkoznék, még pedig aként, hogy a jelzett hónapokban a tanítás délelőtt 9 órakor kezdődne s délben egy órai szünet adásával tartna délután 3 óráig. A tavaszi és nyári hónapokban pedig a délelőtti tanítás 7—10 óráig, a délutáni tanítás 2—4 óráig volna tartandó. A templomba járó növendékek azonban a téli hónapokban is felhivandók reggeli 8 órakor az istentiszteletben leendő részvétel céljából.

Közgyűlésünk a javaslatot helyesléssel fogadván, a magáévá teszi és azt, mint egyházmegyénk véleményét, az Egyházkerületi Közgyűlésre felterjeszti.

24. sz. Egyházmegyei számvetősék elnöke Dr. Babós János beterjeszti jelentését a következőkben :

*Nagytiszteletű és Tekintetes**Egyházmegyei Közgyűlés!*

Már a tavaszi közgyűlés alkalmával volt szerencsém bejelenteni, hogy az egyházközségek számadásait megvizsgáltuk és azokat, eltekintve egyes lényegtelen tévedésektől, és hibáktól rendben tájáltuk. Örömmel jelenthetem, hogy a számodások mind inkább megközelítik azt a színvonalat, a melyet a számvevőszéknek ugy a számadások pontossága, mint okmányokkal való felszerelése tekintetében követelnie kell.

Leglényegesebb hibákat az asszonyvásári számadásokban találtuuk de ez annak tudható be, hogy köztudomás szerint annak lelkésze huzamosideig tartó betegsége miatt a kellő felügyeletet nem gyakorolhatta, elhalálózása után pedig a számadást a segéd lelkész állította össze, a ki a kellő tájékozottsággal nem bír. A számvevőszék meg adta a helyesbitésre a kellő utasítást és figyelemmel kíséri, hogy ezeket az utasításokat az egyház a jövő évi számadásoknál betartotta-e. Ha ezt akkor is elmulasztaná, kötelességének fogja tartani a számvevőszék, hogy azok orvoslása iránt a nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek kellő javaslatot tegyen. E helyen csak arra vagyok bátor a nagytiszteletű és tekintetes közgyűlés figyelmét felhívni, hogy az 1908 évi őszi közgyűlés 38. sz. határozatával megengedte az asszonyvásári egyház községnek azt, hogy az alapítvány természetű pénzeit kamat mentesen kölcsönvehesse; kikötötte azonban az egyházmegye, hogy tartozik azt az egyházközség 10 évi egyenlő részletekben az alapoknak visszafizetni. A kölcsön vett alap a beszerzett adatok szerint 7332 koronát tett ki, a melyből tehát évenként 733 kor. 20 fillért tartozott volna az egyházközség az alapoknak visszafizetni. Miután az egyházközség e kölcsönt az 1908-ik évben vette fel, ennél fogva már két részletet tartozott volna törleszteni. Mint-hogy azonban az alapítványokról beküldött kimutatása szerint az egész 7332 korona most is az egyházközségnél van kölcsönképen, nyilvánvaló, hogy a két évi lejárt részlettel vagyis 1466 korona 40 fillérrel ma is adós az alapoknak. Nem szükséges magyarázni azt, hogy milyen kár háramlik az ilyen hanyag mulasztásból az alapokra; mert nyilvánvaló, hogy minden egyes részletfizetés elmulasztásával 733 kor. 20 f. tőkének egy évi kamatát veszti az alap, ugy hogy a két részlet fizetés elmulasztása által 733 korona 20 fillérnek két évi, amásik 733 kor. 20 fillérnek pedig egy évi kamata az alapokra nézve már is elveszett. Ezt a hanyag eljárást közömbösen nézni nem lehet; miért is bátor vagyok azt a javas-

latot tenni, hogy: vagyoni felelősség mellett utasítsák a persbiterium, hogy a be nem fizetett két részletet a folyó év végéig fizesse vissza az alapoknak; ha pedig ezt most nem bírná, azok után a lejáratától a visszafizetésig számítandó 6 százalékos késedelmi kamatot térítsen meg; jövőre pedig a lejárt évi részleteket vagyoni felelősség terhe alatt pontosan fizesse.

Van szerencsém továbbá a nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlés tudomására hozni azt, hogy huzamos kitarással végre sikerült az egyházközségektől az alapokra és alapítványokra vonatkozó kimutatásokat beszerezni. Egyedül Magyarócsa nem küldötte azt be, bár erre többször felszólított; miért is bátor vagyok javasolni azt, hogy a magyar-kécsi ref. lelkész fegyelmi vizsgálat terhe alatt utasítsák arra, hogy az alapítványokról és alapítványtermészetű alapokról kimutatását november 1-ig két példányban a köri számvevőnek terjessze be. A monostori leány egyháztól eltekintve csakis Vajda és Ujléta község az, amely nemleges kimutatást terjesztett be és azt jelentette, hogy semmiféle alapítványa vagy ilyen természetű alapja nincsen. De annál örvedetesebb az, hogy a többi egyház alapjai és alapítványai 210,000 koronánál többet teszen ki. Pontosán megállapítani még azért nem tudtam, mert némelyik egyház a magtár alaphoz tartozó terményeket nem értékelte. E tekintetben a kellő utbaigazítást az egyes egyház községeknél meg fogom adni, úgy hogy a jövő évre remélem, hogy az alapítvány természetű vagyonok összegét pontosan megjelölhetem.

Az alapítvány természetű vagyonok a kimutatások szerint kamatozás véget részint egyes adósoknál, részint takarékpénztárban vannak elhelyezve. Kivételt képeznek ez alól Asszonyvására, Érköbölkut és Hegyközszentmiklós. Az asszonyvásári kezelésre és az a körül tapasztalt hanyagságra fentebb már volt alkalmam reámutatni Albis az egyházmegye beleegyezésével 1282 k. 49 fill. harangalapot és 469 k. 10 f. orgona alapot kölcsön vette.

Érköbölkut községnek az 1908 évi őszi közgyűlés 47. sz. és az 1910 évi tavaszi közgyűlés 28. sz. a. kelt határozatával szintén megengedte, hogy az egyház fentartási alapból az egyházi telkek körülkerítésére 800 koronát, a harmadik iskola felállítására pedig 1248 kor. 80 fillért kölcsönképen felvehessen akként, hogy az iskola építés céljaira felvett összeget 15 év alatt visszafizesse és ezt mindaddig kamatoztassa, míg a tőke a régi összeget el nem éri.

Hegyközszentmiklós az 576 koronát tevő magtár alap szintén kölcsönvette; hogy kapott-e erre egyházmegyei engedélyt arról nincs tudomásom.

Vagyoni leltárát csak a kiskerekii egyházközség mutatta be. Ennek bemutatását céltalannak is tartom, mert a dolog természete szerint az egyes egyházközségek vagyonát központilag ellenőrizni nem lehet. Célszerűnek vélem azonban és azért indítványozom, hogy: minden egyházközség köteleztessék a vagyon elkészítésére, a canonica visitatio pedig utasítsák, hogy azt nézze át, ellenőrizze és ennek megtörténtét a vagyon leltár aláírásával évenként bizonyítsa.

Végül bátor vagyok a nagytiszteletű és tekintetes egyházmegye figyelmét felhívni arra, hogy az 1905 évi őszi közgyűlés 11. sz. a. hozott határozatával az összes egyházközségeket ugynevezett „egyházi aranykönyv“ beszerzésére utasította és elrendelte, hogy ebbe mindama kegy adományok és hágyományok bejegyztesse- nek, a melyek az egyháznak adattak vagy hágyományoztattak és hogy ezek közül azok, a melyek nem kifejezetten az egyház köz- szükségleteinek a fedezésére adattak, tőkésittessenek. Ez az arany- könyv arra szolgált volna, hogy az adományok és különösen azoknak gyümölcsötetendő része ellenőrizhető legyen. Tudomá- som szerint azonban ez a rendelkezés mai napig sem lett fogana- tositva. Ennél fogva indítványozom az 1905 évi őszi közgyűlés II számú rendeletének megújítását és a canonica visitatio részére olyan utasítás adását, hogy ez a rendelet foganatosítását ellenőrizze.

Tisztelettel:

Dr. BABÓ S JÁNOS
számvevőszéki elnök.

Közgyűlés a nagy gonddal s kiváló szakértelemmel szerkesztett jelentést a legnagyobb elismeréssel veszi tudomásul, az abban foglalt indítványokat és javasla- tokat el fogadja, határozati erőre emeli s kötelezi az érdekelt egyházakat azoknak pontos betartására.

25. sz. A nagy-váradi református tanítónőképezde igazgató-tanácsa 1911 Augusztus 10-én tartott gyűlés-44 és 46 jkönyvi sz. végzései kapcsán beterjeszti egyházmegyénkhez a tanítónőképezdének és az internátusnak az 1911—1912-ik tanévre készített és elfogadott költség-előirányzatát, melynek főbb tételei a következők. A tanítónőképezdénél: Szükséglet Személyi kiadások 23,120 kor. 51 fill. — Az internátusnál: Szükséglet személyi kiadások 6,480 kor. dologi kiadások 33,235 k. összesen 39,715 kor. Fedezet 40,284 kor. Maradvány 533 kor.

Közgyűlésünk mindkét intézet költségelőirányzatát jóváhagyó tudomásul veszi.

26. sz. A biharfélegyházi egyház az iskolák és tantermek kibővítését és átalakítását határozta el s ezek építési céljából 5000 korona 30 éves törlesztéses kölcsön felvételére engedélyt kér.

Miután ugy a presbiteri gyűlés, mint az egyházközségi közgyűlés ezen ügyet szabályszerűen letárgyalta, az egyházmegyei közgyűlés a két iskolaépület kibővítését és átalakítását jóváhagyja. Az 5000 korona 30 éven keresztüli törlesztéses kölcsön felvételét az egyház ingatlanaira leendő bekebelezés mellett engedélyezi s a kérelmet az egyházkerületi közgyűléshez pártolólag felterjeszti.

27. sz. A piskolti egyházközség a második iskola és tanítói lakás építését határozta el. Az építendő iskola és tanítói lakás a bemutatott költségvetés alapján 22700 koronába kerülne. Szóbeli jelentés szerint az egyházközség mintegy 4150 korona készpénzzel rendelkezik s így 18550 korona törlesztéses kölcsön felvételére engedélyt kér.

Mintán ugy az egyháztanács, mint az egyházközségi közgyűlés határozatai a törvényben kellékek alkalmazása nélkül, t. i. a névszerinti szavazás mellőzésével hozattak, az egyházmegyei közgyűlés felhatalmazza az esperes urat, hogy a fentebb említett hiányok pótlása után, az egyházmegye nevében, a bemutatott tervrajzot és költségvetést hagyja jóvá és erősítse meg s a 18550 k. törlesztéses kölcsön felvételére az egyházi ingatlanok, esetleg a presbiterium személyi hitelének lekötése mellett az engedélyt adja meg.

28. sz. A hegyközsentsmiklósi egyház a tanítói lakás kibővítését és egy második iskola felállítását határozta el. Együttal ezek fedezésére 15000 korona 20 éves törlesztéses kölcsön felvételére engedélyt kér.

Az ügyek úgy a presbiteri gyűlésben, mint az egyházközségi közgyűlésben szabályszerűen letárgyaltattak, — Az egyházmegyei közgyűlés a bemutatott tervrajzot és költségvetést jóváhagyja s megőrösi. A vállalkozóval kötött szerződést pedig az ügyészi vélemény módosításával fogadja el. A 15000 korona 20 éven keresztül törlesztéses kölcsön felvételét engedélyezi úgy azonban, hogy ennek törlesztése évről-évre 15 százalék egyházi adó kivétele mellett az évi költségvetés keretébe beillesztendő lesz. Az egyház kérelmét pártoló ajánlattal az egyházkerülethez felterjeszti.

29. sz. A székelyhidi egyház leány tanítói lakás átalakítása és a fi iskolai árnyékszék csináltatását határozta el. A költségekre szükségelt 1800 koronából 800 koronát rendkívüli pótdóból, 1000 koronát pedig az iskolai alap felhasználása és egyik alapjának kölcsönéből óhajtja fedezni.

Az egyház tanács által hozott s a közgyűlés által elfogadott határozatot az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja, de kötelezi az egyházat, hogy a legközelebbi közgyűléshez jelentse be, hogy a kölcsönt melyik alaptól vette fel s hogy a kölcsön 10 év alatt vissza térítendő.

30. sz. A székelyhidi egyház a leány tanítói lakás átalakítási költségeinek részbeni fedezetére a meglévő 500 korona iskolai alapjának felhasználását határozta el.

A szabályszerűen hozott presbiteri és közgyűlési határozat jóváhagyatott.

31. sz. A székelyhidi egyház bemutatja Székelyhid község azon határozatát, melyben iskola fentartási segély címen 20 éven át, évi 500 koronát adományoz.

Az egyházmegyei közgyűlés hálás köszönettel veszi tudomásul Székelyhid községnek áldozat készségéről tanuskodó határozatát;

Egyideűleg tudomásul veszi és jóváhagyja az egyháztanács azon megállapodását is, hogy ezen segély összeg ellenében a lelenz gyermekek iskoláztatását csak addig vállalja, míg ezek száma, a jelenlegi tanköteles gyermekek számát 10 százaléknál többet meg nem haladja.

32. sz. Az érábrányi egyház bemutatja a lelkeszi földön hófogó táblák felállítása tárgyában a magyar királyi államvasutakkal kötött szerződést.

Az alaki kívánalmaknak megfelelő szerződést az egyházmegyei közgyűlés azzal a változtatással hagyja jóvá, hogy a magyar királyi államvasut ezen hófogó táblák felállításáért — a presbiterium s egyházközségi közgyűlés határozata szerint — egyszersmindenkorra nem 60 koronát, hanem 80 koronát tartozik fizetni.

33. sz. A nagylétai egyház jóváhagyás végett beterjeszti a tanács által hozott és az egyházi közgyűlés által is szabályszerűen elfogadott azon határozatát, melyben az Egyház tulajdonát képezett 12 hold fordulós földjének, 2 hold fekete kaszállójának, 4 és fél hold homoki kaszállójának és a Sándor utcai 7 kis hold temető földjének s így mint egy 25 hold szétszórva fekvő ingatlanának 28900 korona árért való eladását; de ezzei szemben a „Fisch“ féle tagbirtokból 50 hold kitűnő jótermő fekete földnek ötvenezer koronáért leendő megvételeét mondta ki.

Az eladási és vétel ár közötti különbözetet, az illeték és költségekkel mintegy 24000 koronát, törlesztéses kölcsönnel óhajtja fedezni, melynek annuitása a kedvező bérbe adással nem csak hogy fedezve lesz, de mintegy 1000 korona évi tiszta haszna marad meg belőlle az egyháznak.

Az egyházmegyei közgyűlés a nagylétai egyháznak körültekintő s üdvös határozatát, melyből részletesen kitűnik, hogy vagyonát 25 hold területtel növeli, a gazdálkodást és értékesítést könnyebbé s hasznosabbá teszi készséggel hagyja jóvá s felsőbb megerősítés végett az Egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

Egyideűleg utasítja az egyház elnökét és gondnokát, hogy a megkötött adásvevési szerződéseket nagytiszteletű esperes urhoz mutassa be, ki is ezen határozattal együtt a kerületi közgyűléshez felterjeszti.

34. sz. Az érkeserüi egyház jóváhagyás végett beterjeszti az érkeserüi 183 sz. betétben 351 és 352 házszámok alatt felvett s tanítói lakásnak 1700 koronáért ingatlanokra vonatkozó s ugy az egyháztanács, mint az egyházközségi közgyűlés által szabályszerűen elfogadott adásvevési szerződést.

Az egyházmegyei közgyűlés örömének ad kifejezést, hogy az egyházközségnek sikerült ezen az iskola közvetlen szomszédságában levő telket tanítói laknak megszerezni; Az adásvevési szerződést jóváhagyja s megerősíti; jóváhagyja egyszersmind azon határozatot is, hogy az 1700 korona vételár a Bányay László által tett — eredetben 200 korona — ma már 1000 koronát kitevő alapítványból és a néh. Ujváry Ödönné 100 korona — ma már 400 korona — szintén iskolai célokra tett adományából és 300 korona pedig a közszükségleti pénztárból lesz kifizetve. Tudomásul veszi továbbá, hogy a Bányay féle 1000 koronát az egyházközség tíz év alatt mint kamat nélküli kölcsönt vissza fizeti, az Ujváryné féle 400 koronát pedig visszafizetés kötelezettsége nélkül fekteti a vételárba. — Az adásvevési szerződést pedig megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

35. sz. A micskei református egyháztanács a második iskola építése ügyéből kifolyólag beterjeszt három rendbeli adásvevési szerződést és pedig kettőt két kis darab szőlőföld eladásáról, egyet az új iskolához szükséges telek vételéről, kéri ezen szerződéseknek megerősítését. Kéri továbbá annak engedését, hogy a két szőlőföld eladási árát, összesen 1,111 koronát, valamint az ugy is iskolai célra rendeltetett tőkepénzt 2,339 korona 65 fillért az új iskola építési költségeire fordíthassa és felhasználhassa. Bemutatja a presbyteriumnak és az egyházközségi közgyűlésnek ez ügyben hozott szabályszerű határozatait.

Közgyűlésünk a három adásvevési szerződést megerősíti és jóváhagyja, egyszersmindt engedélyt ad arra, hogy a két szőlőföld árát és az iskolai rendeltetésű tőkepénzt az egyház az iskolai építésére felhasználhassa. Az ügy végleges megerősítés és jóváhagyás végett az Egyházkerületi Közgyűléshez felterjesztetik.

36. sz. A micskei református egyháztanács bejelenti, hogy templomának és tornyának új fedélzettel való ellátását elhatározta és az e célra szükséges költség összegét az egyháztagokra több évre szólólag 6 osztályba sorozás útján kivetette. Bemutatja a presbyterium és az egyházközségi közgyűlés e tárgyban hozott szabályszerű határozatait, ugyszintén az adókulcsot és a kivetési tervezetet is.

Közgyűlésünk a templom és torony javítási munkálataihoz az engedélyt megadja, egyszersmind a költség kivetést az adókulcs és tervezet értelmében jóváhagyja és megerősíti.

37. sz. A szalacsi református egyháztanács bejelenti, hogy leányiskolájának tulzsufoltságát megszünteti aknaván, egyszersmind leánytanítóinak lakbér helyett megfelelő és korszerű lakást biztosítani óhajtván, elhatározta, miszerint államsegély igénybe vételével a második leánytanítótságot felállítja. Erre való tekintettel a jelenlegi leány iskola helyén két tanteremmel és két tanítói lakással bíró iskola-épületet fog emeltetni. Bemutatja az új iskola épület tervrajzát és költségvetését, a melyeket úgy a presbyterium, mint az egyházközségi képviselőtestület többrendbeli módosításokkal elfogadott és kéri ezeknek jóváhagyását

Közgyűlésünk az új iskola építéséhez az engedélyt megadja, a bemutatott tervrajzot és költségvetést az elhatározott módosítások figyelembe vételével a maga részéről is jóváhagyja és megerősíti.

38. sz. A szalacsi református egyháztanács engedélyt kér arra nézve, hogy a 123 sz. alatti házának korszerű átalakítása költségeire, addig is, míg a tervbe nagyobb építkezések fedezése céljából a nagy törlesztéses kölcsönt megnyerhetné, 6 százalék mellett 5000 korona ideiglenes kölcsönt vehessen fel. Ehez úgy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés szabályszerű határozattal hozzájárult.

Közgyűlésünk az 5000 korona ideiglenes kölcsön felvételére az engedélyt megadja.

39. sz. A szalacsi református egyháztanács a már folyamatban lévő átalakítási munkálatok, főképen a jövő évre tervbe vett új leányiskola építés költségeinek fedezése céljára 50 év alatt

fizetendő 30,000 korona törlesztéses kölcsön felvételére engedélyt kér, egyben kéri annak megengedését, hogy a fölveendő törlesztéses kölcsön telekkönyvi biztosítására nézve az egyházközség tulajdonát képező 23 kat. hold. 1453 □-öl kerületű, továbbá a lelkész és tanító használatában lévő 50 kat. hold területű ingatlanokat jelzálogul leköttesse. Bemutatja a presbyterium határozatát, a mely 35,000 korona, ugyszintén az egyházközségi közgyűlés határozatát, a mely amazzal szemben 30,000 korona felvételét javasolja.

Közgyűlésünk az egyházközségi közgyűlés határozata értelmében 30,000 korona törlesztéses kölcsön felvételét 50 évi visszafizetés mellett engedélyezi, egyszersmind megengedi az egyházi és belhivatalnoki földek jelzálogi lekötését; végül az ügyet megerősítésvégett az Egyházkerületi Közgyűlésre felterjeszti.

41. sz. A szalacsi református egyháztanács jelenti, hogy a fölveendő 30,000 korona törlesztéses kölcsön visszafizetési módzataira nézve következő határozatok hozta. Az évi törlesztési hányadok részbeni fedezésére kijelöltetnek az egyház építkezési alapjának jövedelme, továbbá a közszükségteől nyert földhasználat és készpénz jövedelem, végül az egyetemes adó-alapból a törlesztéses kölcsön lejártáig két tanítói lakbér és kertilletmény címén nyerendő összeg. Az ezeken felül fedezetlenül maradó évi 870 korona évi járulék előállításáról az egyház aként gondoskodik, hogy az Egyh. Törv. III. t.-cz. 16 §-a értelmében a törlesztési időszak lejártáig az évi rendes egyházi adó kivetéskor megállapítandó személyadónak (ez időszerint 1983 korona) 50 százalékát, vagyis felét rendkívüli egyházi adó címén kivetíti az egyháztagokra. A presbyterium és az egyházközségi közgyűlés szabályszerű elfogadó határozatainak bemutatása mellett kéri a hozott intézkedések jóváhagyását.

Közgyűlésünk a törlesztési hányadok fedezésére hozott határozatokat jóváhagyja és egyszersmind feljogosítja a kérelmező egyházat a fent előadott módzatok szerint a rendkívüli egyházi adó kivetésére.

41. sz. A szalacsi református egyháztanács a presbyterium és az egyházközségi közgyűlés szabályszerű elfogadó határozatainak bemutatása mellett engedélyt kér arra, hogy az Egyh. Törv. III. t.-cz. 16 §-a értelmében az új leány iskolai tantermek és tanítói lakások építési költségeinek csönkkentése céljából az épít-

kezésnél felmerülő összes igás és kézi munkákat természetben teljesítendő közszolgálmányok alakjában az egyháztanács megállapítása és kivetése szerint az egyháztaggokkal végeztesse.

Közgyűlésünk a hozott határozatokat jóváhagyja és a kérelmező egyháznak a közszolgálmányok életbe léptetését és kivetését a jelzett építkezés tartamára engedélyezi.

42. sz. Kokadi egyház temploma és tornyának revonálására esperes Urnak előzetes felhatalmazása alapján a debreczeni főiskolától 3200 korona kölcsönt vett fel.

A kölcsönt oly formán óhajtja visszafizetni, hogy 2200 koronát két évi egyenlő részletben rendkívüli pótdó kivetésével, 1000 koronát pedig a „Kovács“ és „Magtár“ alapok kamataiból fedezné.

Az egyháztanács és egyházi közgyűlés által szabályszerűen elfogadott határozatot a közgyűlés jóváhagyja.

43. sz. A bihardiószegei egyház betérjeszti a Berettyó szabályozási társulattal, utóbbinak csatornázási szolgálmi jogára vonatkozó a megegyező nyilatkozatát s kéri annak jóváhagyását.

Az egyházmegyei közgyűlés az iratokat azon utasítással adja vissza a bihardiószegei egyháznak, hogy azt az egyház tanácscsal s közgyűléssel szabályszerűen tárgyalassa s igyekezzen a társulattól megfelelő ellenértéket szerezni esetleg magát a mindenkori vizsabayozási költségek és járulékainak fizetése alul felmentetni.

A kiegészített iratok a tavaszi közgyűlés elé terjesztendők.

44. sz. Az álmosdi ref. egyháztanács, élénk szinekkel rajzolva azon megrendítő szerencsétlenséget, mely K. Tóth Sámuel álmosdi lelkésznek, orvosilag gyógyíthatatlannak nyilvánított elme betegsége folytán, közvetlenül ugyan a lelkész családját, de közvetve az egyházat is érte: arra kéri egyházmegyei közgyűlést, miszerint „beteg lelkésze teljes felgyógyulásáig, vagy esetleges elhalálzásáig, illetve az özvegyi kegy év lejártáig, 1911 Junius 15-ig visszamenőleg, az egyetemes káplán tartási segélyből, 500 szóval ötszáz korona segélyt, K. Tóth Sámuelné, illetve K. Tóth Sámuel törvényes gyámja részére“ kieszközölni sziveskedjék.

Egyházmegyei közgyűlés teljesen átérezvén azon megrendítő csapás nagyságát, mely az erejének teljességében levő lelkészt, munka képességétől megfosztva élő halottá tette, családját a kenyér kereső apától, gyülekezetét a lelkes vezértől megfosztotta: az álmosdi ref. egyház tanács kérelmét a legmelegebb pártolással terjeszti a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi közgyűlés elé, s bár az álmosdi egyház nem tartozik a Congruás egyházak közzé s így a törvény rideg betűit tekintve, nem is formálhat az elárvult lelkész család jogot a káplántartási segély jóteteményére; de mert az álmosdi lelkész javodalom csupán 8 koronával haladja felül az 1600 korona minimális lelkészi jövedelmet, ez a jövedelem pedig, nem hogy káplántartásra juttathatna valamit, de egy 5 tagu családnak, a beteg család fő gyógykezelési költségen felül, a legegyszerűbb megélhetésre sem adja meg a minden napra valót: a legmélyebb tisztelettel kéri egyházmegyei közgyűlésünk a maga részéről is a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi közgyűlést, miszerint eltekintve a törvény rideg betűitől, csupán egy romba dőlt virágzó lelkész család rettenetes pusztulását, s egy pásztorától megfosztott nyáj lehető gyors megmentését tartva szem előtt, K. Tóth Sámuel álmosdi lelkész családja részére, 1911 Junius 15-től kezdődőleg, 500 korona káplántartási segélyt megállapítani és folyóvá tenni kegyesen méltóztassék.

••••

REFORMÁTUS SEGÉLY EGYLETI SEGÉLYÉRT
FOLYAMODNAK A KÖVETKEZO EGYHÁZAK.

45. sz. Hegyközszentmiklós.

Egyházmegyei közgyűlés, ezen szegény sorsu de buzgó igyekezetű egyházat, mely egyik iskolájának renoválása a másikkal ujjá építése folytán rendkívül súlyos anyagi gondokkal küzd, a kért segélyre a legelső sorban és a legmelegebben ajánlja.

46. sz. Szentjobb.

Egyházmegyei közgyűlés e csekély népességű nagy szegénységgel küzdő, idegen felekezetek között ékelt s a segélyezésre a legnagyobb mértékben ráutalt egyházat, a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

47. sz. Ér-Ábrány.

Egyházmegyei közgyűlés e csekély népességű, lelkes lakásnak ujjá építése folytán adóssággal terhelt egyházat, a kért segélyre a legmelegebben ajánlja.

48. sz. Vedres-Ábrány.

Egyházmegyei közgyűlés e nagyon csekély népességű, nagyon szegény sorsu, felekezeti és nemzeti missziót teljesítő egyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

49. sz. Mónos-Petri.

Egyházmegyei közgyűlés a templom építésből eredő adósságok terhe alatt vergődő, igen szegény s a támogatásra a legnagyobb mértékben érdemes kisdad leány egyházat a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

50. sz. Ér-Bogyoszló.

Egyházmegyei közgyűlés, a nagyobb mérvű építkezései folyán adósságokkal terhelt egyházat a segélyezésre melegen ajánlja.

51. sz. Kóly.

Egyházmegyei közgyűlés, ezen szegénysorsu hivatásokból álló, iskola építésből eredő adósságainak súlya alatt roskadó egyházat, a segélyezésre a legmelegebben ajánlja.

NÉPISKOLAI TŐKE SEGÉLY IRANTI KÉRVÉNYEK.

52. sz. A tóti egyház iskola építés céljára 3000 korona tőke segélyt kér.

Minthogy a beterjesztett kérvény mellől a két legfontosabb okirat a presbyteri és egyház községi jegyzőkönyv hiányzik: közgyűlés vissza teszi kérvényét az egyháztanácsához, azzal az utasítással hogy azt tavaszi közgyűlésünk elé kellőleg felszerelve terjessze be.

53. sz. Az érbogyoszlói egyház második iskola és tanítói lakás építéséért 8000 korona tőke segélyt kér.

A kérvény az előirt mellékletekkel szabályszerűen fel van szerelve; a tervrajz és költségvetés 1911 Ápr. 25. 54. jegyzőkönyvi számú végzéssel helyben hagyott. A tanügy tovább fejlesztése érdekében nagy áldozatokat hozott s adóssággal tulterhelt egyházat 1000 korona tőke segélyre egyházmegyei közgyűlés a legmelegebben ajánlja.

54. sz. A piskolti egyház nyolcz ezer korona népiskolai tőke segélyt kér.

Az egyházmegyei közgyűlés a kérvényt felszerelatlensége miatt vissza adja s utasítja az egyházközséget, hogy más alkalommal kérvényét teljesen felszerelve állítsa össze.

55. sz. A szalacsi református egyház, a két tantermmel és tanítói lakással bíró új leány iskola felépíthetése céljából az Egyházkerületi Közgyűléshez 20,000 korona népiskolai tőke segélyért folyamodik; kérvényéhez csatolja az összes előirt mellékleteket.

Közgyűlésünk bármennyire méltányolja is a szalacsi egyház buzgó törekvését és áldozatkészségét iskola ügyének fejlesztése érdekében, de tekintettel egyházmegyénk szegényebborsu, sőt inséges helyzetben levő és így a segítségre sokkal inkább rászorult egyházaira, a segély kérvényt ez idő szerint nem ajánlhatja és nem terjeszteti fel az egyházkerületre.

KÖZALAPI SEGÉLY KÉRVÉNY.

56. sz. Az érbogyoszlói egyház, második iskola és tanítói lakás építéséből származott adósságainak törlesztésére 2000 korona egyszersmindenkori segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés az érbogyoszlói egyházat mely a folyó évben új iskolát, tanítói lakást építettett s lelkészi lakását is teljesen át alakította s ez építkezések folytán nagymérvű adósságot volt kénytelen vállalaira venni: a kért segílyre a legmelegebben ajánlja.

GUSZTÁV ADOLF EGYLETI SEGÉLY KÉRVÉNY.

57. sz. Az érábrányi egyház templom építésre 1000 korona segílyt kér.

Közgyűlés az érábrányi egyházat a kért segílyre a legmelegebben ajánlja.

RENDKIVÜLI ÁLLAM SEGÉLYÉRT FOLYAMODNAK.

58. sz. Silye Gábor hegyközszenmiklósi lelkész.

Közgyűlés a vagyontalan s a családját ért súlyos betegségen kívül, anyagi károsodással is súlytot lelkészt a segílyezésre a legmelegebben ajánlja.

59. sz. K. Szabó József vedresábrányi lelkész.

Közgyűlés egyházmegyénk e legkissebb egyházában szolgáló lelkészt, tekintettel anyagi káraitra, a segílyezésre a legmelegebben ajánlja.

60. sz. Bencsik András szalacsi tanító

Közgyűlés a teljesen vagyontalan, nagy családú folyamodót, ki testi fogyatkozása miatt (mű lábón jár) mellékfoglalkozásra képtelen lévén csupán—1000 kor.—jövedelméből tartja fen családját, tekintve szenvedett anyagi káraitra is, a kért 200 korona segílyre legmelegebben ajánlja.

61. sz. Szebeni József kiskerekii tanító.

Közgyűlés a teljesen vagyontalan és 11 tagból álló nagy családját csekély fizetéséből fentartani alig bíró folyamodót, tekintettel az év folyamán szenvedett anyagi károsodására is, a segílyezésre a legmelegebben ajánlja.

62. sz. A kólyi egyház beterjeszti Csatári János kólyi lakos egyházfinak 40 korona felmentési díj kiszabása ellen benyújtott fellebbezését.

Csatári János fellebbezésének elutasításával a kólyi egyház tanácsának az egyházi törvény I. 120. §-a alapján hozott határozata jóvá hagyatik.

Elkellett utasítani fellebbezőt fellebbezésével, mert beadványában ő maga beismeri, hogy az egyháznak az I. t.-cz. 119 §-ában gyökerező rendelkezéseit, illetve azon köteletségét, hogy az egyházi adót beszedni köteles, megtagadta s így indokolatlan kibuvással akart az egyházi tisztétől szabadulni.

Ugyan csak megütközéssel és sajnálattal veszi tudomásul az egyházmegyei közgyűlés Csatári Jánosnak azon kijelentését is hogy ő szentsákramentomunkal az urvacsorával nem élt és nem is akar élni.

63. sz. A hegyközszenmiklósi ref. lelkész. megerősítés végett beterjeszti a lelkészi díjlevelet.

Amennyiben a beterjesztett díjlevélhez semmi nemű okmány nincs csatolva, a mely a megerősítés alapjául szolgálhatna: közgyűlés a díjlevelet vissza teszi azzal, hogy jövő évi tavaszi közgyűléshez, a szükségelt okmányokkal, de legalább presbyteri végzéssel felszerelve terjessze be.

64. sz. Targyaltatott Kájel István öszödi lelkésznek az egyházi épületek belkörü tűzbiztosításáról készített és az Egyetemes Konventhez benyújtott munkálata, melyben ismerteti behatóan ezen közérdekű kérdésnek történeti előzményeit, majd részletes statisztikai adatok alapján kimutatja, hogy a biztosító-társaságok az öt egyházkerületbeli egyházak épületeinek tűzbiztosításánál 10 év alatt 762,144 korona 63 fill. nyereséget értek el; végül munkálatának eredménye gyanánt a tekintélyes összegre menő haszon megtartása céljából melegen ajánlja a belkörü tűzbiztosítás eszméjének felkarolását.

Közgyűlésünk teljes elismeréssel méltányolja az alapos tanulmányozással, lelkes ügybuzgósággal készített munkálatnak nemes célzatát. Minthogy azonban a Fonciére Pesti biztosító intézet, a melylyel tiszántúli egyházkerületünk már évtizedek óta összekötetésben

van, a kerületbeli egyházak tüzbiztosításánál elért tiszta nyereségének közel 70 százalékát szerződés-szerűleg visszajuttatja az egyházkerületi pénztárnak: egyházme gyei közgyűlésünk az adminisztráció bonyodalmas és költséges voltára, ugyszintén a biztosítási üzlettel járó kockázat veszélyére való tekintettel egyházkerületünkre nézve nem találja czélszerűnek és keresztülvihetőnek a belkörü tüzbiztosítás eszméjét.

65. sz. Az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztendő jegyzőkönyvi számok:

A közgyűlés folyamán hitelesítettnek.

66. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésével.

Közgyűlés Dr. Babós János és Magyary Miklós világi tanácsbirákat, Szabó Zoltán székelyhidi, Lengyel Pál kiskerekii lelkészeket és Fazekas Imre egyházme gyei főjegyzőt megbizza.

A 3—22, 24, 44—53, 56—61, 63, 65, 66 számokat jegyzette: Fazekas Imre egyh. főjegyző.

A 26—28, 32, 34 és 54 számokat jegyzette: Kovács András világi főjegyző.

Az 1, 2, 23, 25, 35—41, 55 és 64 számokat jegyzette: Balogh Ferencz egyh. jegyző.

A 29—31, 33, 42, 43 és 62 számokat jegyzette: Végh István világi jegyző.

Hitelesített: Székelyhidon 1911 Nov. 10-én.

Fazekas Imre
egyh. m. főjegyző.

Dr. Babós János
v. tanács bíró.

Szabó Zoltán
ref. lelkész.

Birósági ügy

Birósági ügy.

Jegyzőköny.

Felvétellett Székelyhidon az Érmelléki Református Egyházmegye fegyelmi bíróságának 1911 október 4-én tartott ülésében.

Jelen voltak:

Marjay Péter esperes, egyházi elnök, Konrád László h. egyházmegyei gondnok világi elnök: Szathmáry Sándor, Bányai László, Fazekas Imre, Takács Zsigmond egyházi, Dr. Babós János, Magyary Miklós, Fráter Zoltán világi tanácsbírák. Előadó és jegyzőkönyvvezető: Fazekas Imre egyházmegyei főjegyző.

Marjay Péter esperes elnök az ülést megnyitván, tudomására hozza bíróságnak, miszerint a bírósági eljárás tárgyát a Laczkovics László székelyhidi tanító fegyelmi ügyében, az Egyházkerületi bíróság, mint II. foku fegyelmi bíróság ítéletének kihirdetése fogja képezni s felhívja előadót a fellebbviteli bíróság ítéletének felolvasására.

Előadó az egyházmegyei bíróságnak, valamint panaszlott Laczkovics László székelyhidi tanítónak jelentésében felolvassa a tiszántuli ref. Egyházkerület rendes fegyelmi bíróságának következő ítéletét.

„307 szám. A tiszántuli református Egyházkerület rendes fegyelmi bírósága Laczkovics László székelyhidi tanító fegyelmi ügyében az érmelléki egyházmegye 1911 évi Április 25-ik napján kelt ítéletét, mellyel vádlottat az egyházi V. t.-cz. 34. §-a 1. 3. 4. és 5 pontjába ütköző vétség miatt a 36 § d) pont szerint a viselt hivatalából való elmozdításra ítélte vádlott fellebbezése folytán vizsgálat alá veszi következőleg

i t é l t:

Az első foku ítélet megváltoztatásával, vádlottat az egyházi V. t.-cz. 34 §-a 3 pontjába ütköző vétségben mondja ki vétkesnek s a 35 § b) pontja szerint feddésre ítéli s az elsőfoku ítéletnek a költségekre vonatkozó részét helyben hagyja.

I n d o k o k:

Vádlott az ellene beigazolt cselekményeivel csak is az egyházi V. t.-cz. 34 §-a 3. pontjába ütköző vétéséget követett el s büntetését ennek megfelelően kellett megállapítani.

Miről az első foku bíróság, a büntetésnek az egyházi V. t.-cz. 131. § értelmében végre hajtása végett az ügyiratok kapcsán értesítettik.

Az eként nyílt ülésben vádlott előtt kihirdetett ítéletett Esperes elnök az egyházi V. t.-cz. 131 §-a értelmében azonnal végrehajtotta s Laczkovics László székelyhidi tanítót a bíróság jelentésében megfeddette.

Kelt mint fent.

Fazekas Imre

egyh. m. e. főjegyző mint jegyző-
könyv vezető.

Marjay Péter

esperes elnök.

Tárgymutató.

1. sz. Esperes-elnök a gyűlést megnyitja.
2. sz. A gyűlés alkotó tagjai összeszámoltatnak.
3. sz. Esperesi jelentés.
4. sz. Tanácsbíró választás tudomásul szolgál.
5. sz. Álmosdi egyháznak elismerés.
6. sz. Hajdu József ny. tanítónak elismerés.
7. sz. Pap Károly és Jakab István tanítók nyugalomba vonulása tudomásul szolgál.
8. sz. Segédlelkészek kinevezése tudomásul vétetik.
9. sz. Szalacsi egyháztanácsnak elismerés nyilvánítottatik.
10. sz. Fráter Zoltán álmosdi főgondnoknak elismerés nyilvánítottatik.
11. sz. Esperesi jelentés a kánonszerű egyházlátogatásról.
12. sz. K. Nagy János kólyi-
13. sz. Szilágyi Gyula g.-petrii-
14. sz. Kántor István b.-diószegi-
15. sz. Pálfi Gizella érkeserüi-
16. sz. Kovács Ferencz érbogyoszlói-
17. sz. Silye Gyula érbogyoszlói-
18. sz. Pásztor Lajos kiskereki-
19. sz. Tollas István m.-petrii tanítók állásaikban megerősítettnek.
20. sz. Tanítók eskü tétele.
21. sz. Lelkész dékán választás.
22. sz. Tanító dékán választás.
23. a—c. sz. Lelkeszi egyesület beterjesztett jegyzőkönyvi számai s azokra hozott határozatok.
24. sz. Számvevőszék jelentése.
25. sz. Nagyvárad internátus költségelőirányzata.
26. sz. B.-félelyházai egyház kölcsön ügye.
27. sz. Piskolti egyház kölcsön ügye.
28. sz. Hkszentmiklósi egyház kölcsön ügye.
29. sz. Székelyhidi egyház kölcsön ügye.
30. sz. Székelyhidi egyh. iskolai alap felhasználási ügye.
31. sz. Székelyhidi egyháznak a költséggel kötendő szerződése,
32. sz. Érabrányi egyház szolgálmi ügye.
33. sz. Nagylétai egyház adásvételi ügye.

34. sz. Érkeserői egyház ingatlan vásárlása.
35. sz. Micskei egyház adás-vételi ügye.
36. sz. Micskei egyház pótló kivetése.
37. sz. Szalacsi egyház iskola építési tervrajz és költségvetése.
38. sz. Szalacsi egyház ideiglenes kölcsön felvétele.
39. sz. Szalacsi egyház törlesztéses kölcsön felvétele.
40. sz. Szalacsi egyház rendkívüli pótló kivetése.
41. sz. Szalacsi egyház közszolgálmány engedélyezése iránti kérelme
42. sz. Kokadi egyház kérvénye rendkívüli adókivetés s a Kovács alap kamatainak felhasználása tárgyában.
43. sz. B.-diószegi egyház kérelme a berettyó szabályozó társulattal kötött szerződésének megerősítése tárgyában.
44. sz. Álmosdi egyház kérvénye káplán tartási segély kieszközlése tárgyában.
- 45—51. sz. Ref. segély egyleti kérvények.
- 52—55. sz. Népiskolai tőke segély iránti kérvények.
56. sz. Érbogyoszlói egyház közalapi tőke segély iránti kérvénye.
57. sz. Érábrányi egyház kérvénye Gusztáv Adolf egyleti segélyért.
- 58—61. sz. Rendkívüli állam sngélyérti kérvények.
62. sz. Csatári János kólyi egyházfi fellebbezése.
63. sz. Hkszentmiklósi lelkészi díjlevelek.
64. sz. Kájel István tüzkárbiztosítási memoránduma.
65. sz. Jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság választassék.

Birósági ügy.

Laczkovics László tanító fegyelmi ügyében hozott egyházkerületi II-ok foku ítélet kihirdetése.

Kiadta:

Fazekas Imre s. k.
egyházmegyei főjegyző.

